

Гортаючи сторінки Книги Пам'яті України

Зі сльозами на очах, чоловічими, жіночими, дитячими... зустрічаємо ось уже 65 літ 9 Травня, День Перемоги.

Правду кажучи, ця дата щоденно, кожній родині, чи то в далеких Омську, чи Ачинську, чи не дуже далеких Кальнятичах, ось уже майже сім десятиліть нагадує про себе, про ті кровопролитні часи поховілними фотокартками, пам'ятниками таobelісками... А ще – політикою та підвищенням почуттям болю та страждань тих, хто залишився живим і має здатність задати питання, з огляду на сьогоднішній день свого життя та й світового, так би мовити, масштабу: „А в ім'я чого, пролито крові та покладено в землю 40 мільйонів найкрасивіших людей?“ Дасться стандартна відповідь: „Щоб здолати коричневу чуму!“ Не вдаватимемося до поглибленої деталізації причин тих подій з погляду сьогодення. Сьогодні, а ще в затишному, замісному котеджі, в м'якому фотелі, при каві... можна „порозтїкаться мислю“... А „порозтїкайся“ було тоді, коли на світнані загриміло смертно небо, залалала земля, закричали перші поранені... Був ворог і його за всяку ціну потрібно було перемогти! Не винні народи, що ціна склалась надвисокою... Ворог прийшов на твою землю. Прийшов загарбник. Вбивця. От і встав весь люд: від старого до малого! Форм та методів боротьби – безліч. Зважаючи на те, що породження другої світової війни є результатом глобальної політики, такою і була боротьба, з відповідним інтересом всіх її учасників. „Вісь“ – Рим – Берлін – Токіо – мала свій інтерес, антигітлерівська коалїція – свій, а ОУН – УПА – свій. Тому й у кожного з них були свої методи боротьби.

Навіть у страшному сні не міг ніхто допустити, що радянським людям доведеться в тії пекельній борні взяти на себе найважчий гар! Армія першою стала на шляху ворога. Та не менше жертвовності внесли і ті, хто згодом виявляється під тимчасовою окупацією. Не з власної вини! Та „тимчасова окупація“ дається декому взнаки ще й сьогодні... Вже не кажучи про те, що робили з тими людьми „компетентні органи“ після війни. Були і тюрми, і заслання, і катування, і смерті... Для багатьох українців війна ще продовжується... Протистояння – радянський воїн і вояк УПА,

внесене в сьогодення політиками, на превеликий жаль, не знайшло свого логічного завершення. А, здається, простіше простого...! І один, і другий воювали за свою Батьківщину! Радянський воїн визволяв від фашиста Радянський Союз, а вояк УПА боровся з тим же фашистом за вільну Україну. Один йшов на смерть мобілізований владою, другий – мобілізований серцем, вічною мрією про свободу і незалежність.

Куля ворога не вибирала. Косила обох. Тут вони були рівні. І рівні перед Богом.

Залишилось ще зрівняти ... перед людьми. За яких вони ті кулі і отримали.

Наш, Млинівський район займає в Книзі Пам'яті України 216 сторінок про тих, хто віддав за Батьківщину найдорожче, Богом дане, одне, та відібране ворогом – життя. На весну 1944 року в районі нараховувалось 37 сільських та селищних рад, котрі і були на вістрі мобілізаційних процесів. Всього пішло на фронт майже 12 тисяч осіб. Біля 7 тисяч не повернулися з війни. Більше половини з них пропали безвісти у цьому ж таки, 1944 році... Найбільше в болотах Білорусії, Латвії, Литві, Східній Пруссії та Псковській губернії Росії...

Все, що далі буде аналізуватися, вибіркового матеріалу. Не для підрахунків – для Пам'яті та для прикладу...

Отже, кожне село втратило по 60 – 70 чоловіків. Серед загиблих – тисячі наших земляків. Найбільше втрат понесла Острожецька сільрада – 229 осіб. В т.ч. 6 Возняків, 6 Котухів, 9 Макаруків, 9 Наумчуків, 6 Профурюків... 185 осіб втратила Демидівка, в т.ч. 9 Березюків, 7 Ніпруків, 7 Тарасюків... 3 Ярославичів сільради не повернулось 124 особи. В т.ч. 8 Бондаруків з Боремця, 6 Плисюків і 4 Левчуки з Городищи, 6 Романюків з Ялович... Не було й вісімнадцяти, як пішли на фронт Ганжелюк Василь з Муравиці, Жайворон Леонід, Коцуба Микола, Савинський Олександр, Сварчевський Володимир та Шумейко Олександр з Млинова. Загинули в боях та пропали безвісти... 3 Бокійми не повернулось 100 осіб. П'ятеро з них з родини Поляків. З Війниці не повернулось 78 осіб. В т.ч. 5 Шостаків, 6 Якимчуків... 3 Вовницької сільради – 134 особи. 6 Зелінських, 7 Ковальчуків, 6 Новосадів, 4 Сто-

лярчуків... До Вербеньської – 104. В т.ч. 6 Німчуків, 7 Пилипюків... 3 Владиславівки – 7 Лук'ячуків, 6 Рудиків... 3 Новосілок – 11 Петровських, 8 Слабицьких, 6 Ткачів ...

3 Аршичина – 6 Одемчуків, з Бобриня – 7 Устимчуків, з Городищи – 6 Плисюків та 4 Левчуки, з Пугачівки – 8 Дейнек, зі Смордів – 7 Гучів, 6 Слободських, з Уїздів – 6 Кухарчуків... Гинули родинами, гинули однофамільці.

3 Малих Дорогостаїв в сімнадцять літ був мобілізований Кнурик Федір Трохимович. Пропав безвісти в березні 1945 року. З Новосілок – Карaban Володимир Юхимович – загинув у вересні 1944 року. З Бакорина – Левицький Сергій Максимович, пропав безвісти та Романюк Іван Ермолайович, ефрейтор, загинув у Маньчжурії в 1945 році.

Переважає більшість з них воювали в лавах УПА...

Прошу вибачити мені, що не назвав ще багатьох – багатьох... Щоб прочитати кожного поіменно – потрібно понад 8 годин...

Вони брали зброю і йшли в бій з підступним ворогом. Без страху і сумніву!

І одні, і другі... Це може зрозуміти лише той, хто був з ними поруч, хто зазнавав і найважчих поразок, і солодких перемог.

Важкою, неймовірною жертвовністю далась Перемога. Сотнями тисяч і одних, і других устелені Білоруські болота, Дуклінські схили, Зелівські висоти...

Якось у Дрездені мені спало на думку, що ось тут, у війну, з-за чорних руїн, чи з-за рогу будинку, вибіг боєць, неважливо, Іванов, чи Ковальчук, наразився на ворожу кулю і впав навчично на ту землю. Адесь, за тисячі кілометрів, в Маханово, чи Перекладовичах – в цю мить ойкнула мати, дружина, дочка, сестра...

Яким політичним барометром, чи метром можна виміряти це горе?! Безмірне, вічне – доки живи ми і будуть живі нащадки. Маємо завжди пам'ятати їх, тих, хто став проти зайдів, поклав на Вістар Перемоги своє, безцінне, дане Богом, одне, а відібране ворогом – життя.

Я побував у багатьох країнах на військових цвинтарях. Вони оточені щоденною увагою. Там завжди квіти! Не раз у рік, перед... 9 травня...

Євген ЛЕВЧУК.